

II

(Meddelanden)

MEDDELANDEN FRÅN EUROPEISKA UNIONENS INSTITUTIONER OCH
ORGAN

KOMMISSIONEN

**Meddelande från kommissionen om en översyn av metoden för att fastställa referens- och
diskonteringsräntor**

(2008/C 14/02)

(Detta meddelande ersätter tidigare tillkännagivanden om metoden för att fastställa referens- och diskonteringsräntor)

REFERENS- OCH DISKONTERINGSRÄNTOR

Kommissionen använder referens- och diskonteringsräntor inom ramen för gemenskapens kontroll av statligt stöd. Referens- och diskonteringsräntor används som ett mått på marknadsräntan och för att mäta stödekvivalenter, särskilt när stödet betalas ut i form av delbetalningar och för att beräkna stödinslaget i stödordningar som bygger på räntesubventioner. De används också för att kontrollera stödordningarnas förenlighet med reglerna för stöd av mindre betydelse och gruppundantagsförordningarna.

BAKGRUND TILL REFORMEN

Den viktigaste orsaken till att se över metoden för att fastställa referens- och diskonteringsräntor är att de nödvändiga finansiella parametrarna inte alltid är tillgängliga i alla medlemsstater och framför allt inte i de nya medlemsstaterna ⁽¹⁾. Den nuvarande metoden kan även förbättras för att ta hänsyn till gäldenärens kreditvärdighet och säkerheter.

Därför presenteras i detta meddelande en reviderad metod för att fastställa referens- och diskonteringsräntor. Den föreslagna metoden bygger på den nuvarande, som godtas av alla medlemsstater och som är praktisk att tillämpa, för att utveckla en ny metod som dämpar några av de nuvarande svagheter, är förenlig med de olika finansiella systemen i EU (särskilt i de nya medlemsstaterna) och som är lätt att genomföra.

STUDIE

I en studie som genomförts av Deloitte & Touche ⁽²⁾, på uppdrag av generaldirektoratet för konkurrens, föreslås ett system som är uppbyggt i två nivåer: en standardmetod och en avancerad metod.

⁽¹⁾ De referensräntor som för närvarande tillämpas för dessa medlemsstater är de som medlemsstaterna själva meddelar att de avspeglar en lämplig marknadsränta. Genom vilken metod de kommer fram till dessa räntor varierar från en medlemsstat till en annan.

⁽²⁾ Studien finns tillgänglig på GD Konkurrens webbplats:
http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/others/.

Standardmetod

Enligt denna metod offentliggör kommissionen varje kvartal en basränta som beräknas på grundval av flera löptider – tre månader, ett år, fem år och tio år – och flera valutor. IBOR-räntesatser⁽¹⁾ och frågeräntesatser används, eller om dessa parametrar saknas, räntesatsen för statsobligationer. Det tillägg som används för att beräkna referensräntan för ett lån fastställs i förhållande till låntagarens kreditvärdighet och säkerheter. I förhållande till vilken kreditvärdighetskategori som företaget ingår i (kreditvärderingen tillhandahålls av kreditvärderingsinstitut när det gäller större företag och av banker när det gäller små och medelstora företag) motsvarar den marginal som tillämpas i normalfallet (normal kreditvärdighet och normalt ställda säkerheter⁽²⁾) 220 räntepunkter. Ökningen kan höjas upp till 1 650 om det är fråga om ”låg” kreditvärdighet och lågt ställda säkerheter.

Avancerad metod

Enligt denna metod skulle medlemsstaterna ha möjlighet att utnämna ett oberoende beräkningsombud – exempelvis en centralbank – som får i uppgift att regelbundet offentliggöra rimliga referensräntor, för ett större antal löptider och oftare än enligt standardmetoden. Metoden motiveras av att denna institution skulle ha större kunskap om och närhet till finansiella uppgifter och bankuppgifter jämfört med kommissionen. Enligt detta alternativ skulle beräkningsmetoderna valideras av kommissionen och en extern revisor. Enligt denna metod skulle en s.k. opting out kunna övervägas i vissa fall.

Svagheter

Trots de två metodernas ekonomiska relevans finns det vissa svårigheter som bör betonas.

Standardmetoden:

- Den löser inte problemet med brist på finansiella uppgifter i de nya medlemsstaterna och den innehåller nya parametrar som ofta är svåra att få tillgång till.
- Metoden skulle kunna gynna stora företag på bekostnad av små och medelstora företag som antingen inte har någon officiell kreditvärdighet eller också en mindre förmånlig kreditvärdighet (framför allt på grund av att det råder asymmetri i den information som utlånanen har tillgång till). Den skulle kunna leda till tvister omkring frågan om sättet att beräkna de tillägg som ska tillämpas med utgångspunkt från kreditvärdighet och säkerhetsnivå.
- Metoden förenklar inte arbetet för medlemsstaterna, särskilt vad beträffar beräkningar för att kontrollera om stödordningar är förenliga med stöd av mindre betydelse eller med gruppundantagsförordningarna.

Den avancerade metoden:

- Den avancerade metoden skulle kunna visa sig problematisk när den tillämpas på stödordningar. Marknadsräntornas volatilitet skulle kunna leda till att skillnaden mellan den underliggande räntesatsen för ett lån och den gällande referensräntan vid samma tillfälle blir så förmånlig för låntagaren att vissa åtgärder skulle bli oförenliga med reglerna om statligt stöd.
- Om räntesatserna anpassas varje kvartal kommer det att komplicera ärendehandläggningen, eftersom de stödbelopp som beräknas kan variera betydligt mellan början av bedömningsfasen och den dag då kommissionen slutgiltigt fattar beslut i ärendet.
- Dessa arrangemang förefaller alltför komplicerade och kan leda till att man misslyckas med att säkerställa en genomgående rättvis behandling i de olika medlemsstaterna.

NY METOD

För att undgå dessa problem föreslår kommissionen en metod som

- är lätt att tillämpa (särskilt för medlemsstater som handlägger åtgärder som faller under reglerna för stöd av mindre betydelse eller under gruppundantagsförordningarna),
- säkerställer lika behandling i de olika medlemsstaterna med minsta möjliga avvikelser från den nuvarande metoden och som underlättar tillämpningen av referensräntor för de nya medlemsstaterna,
- bygger på förenklade kriterier som tar hänsyn till företagets kreditvärdighet och inte bara företagets storlek, som förefaller vara ett alltför förenklat kriterium.

⁽¹⁾ Interbankräntan för budgivning på penningmarknaden.

⁽²⁾ Ärenden där låntagaren har en tillfredsställande kreditvärdighet (BB) och en förlust i normalfallet på mellan 31 % och 59 %.

Metoden innebär också att man undviker att införa mer osäkerhet och komplexitet i beräkningsmetoderna i ett bank- och finansväsen som befinner sig i förändring till följd av genomförandet av Basel II-reglerna, vilket skulle kunna ha stor effekt på kapitalfördelningen samt på bankernas beteende. Kommissionen fortsätter att övervaka denna föränderliga miljö och ger, vid behov, ytterligare vägledning.

TILLKÄNNAGIVANDE FRÅN KOMMISSIONEN

Den viktigaste orsaken till att se över metoden för att fastställa referens- och diskonteringsräntor är att de nödvändiga finansiella parametrarna inte alltid är tillgängliga i alla medlemsstater. Vidare kan den nuvarande metoden förbättras för att ta hänsyn till gäldenärens kreditvärdighet och säkerheter.

Kommissionen antar därför följande metod för att fastställa referensräntorna:

— Beräkningsunderlag: IBOR-räntesatser på ett år

Basräntan grundas på en penningmarknadsränta på ett år, som finns tillgänglig i nästan alla medlemsstater, varvid kommissionen förbehåller sig rätten att i vissa fall använda kortare eller längre löptider.

Om dessa räntesatser inte finns tillgängliga används en penningmarknadsränta på tre månader.

I avsaknad av tillförlitliga eller likvärdiga uppgifter eller om det föreligger särskilda omständigheter kan kommissionen i nära samarbete med den(de) berörda medlemsstaten(-erna) och i princip på grundval av uppgifter från den medlemsstatens centralbank fastställa ett annat beräkningsunderlag.

— Marginaler ⁽¹⁾

Följande marginaler ska i princip tillämpas beroende på den berörda verksamhetens kreditvärdighet och ställda säkerheter ⁽²⁾.

Lånemarginaler i räntepunkter			
Kreditbetyg	Ställd säkerhet		
	Hög	Normal	Låg
Hög (AAA-A)	60	75	100
Bra (BBB)	75	100	220
Tillfredsställande (BB)	100	220	400
Låg (B)	220	400	650
Dålig/Finansiella svårigheter (CCC och lägre)	400	650	1 000 ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter, EUT C 244, 1.10.2004, s. 2 och särskilt artikel 25 a där det anges att "låneräntan minst skall motsvara de räntor som gäller för lån till sunda företag, och i synnerhet den referensränta som kommissionen tillämpar". Följaktligen ska IBOR-räntesatsen på ett år höjda med minst 100 räntepunkter tillämpas för undsättningsstöd.

Vanligtvis ökas basräntan med 100 räntepunkter. Det förutsätter i) lån till företag med tillfredsställande kreditvärdighet och högt ställda säkerheter eller ii) lån till företag med bra kreditvärdighet och normalt ställda säkerheter.

⁽¹⁾ Det framgår av studien att marginalen i hög grad är oberoende av lånets löptid.

⁽²⁾ Med normal säkerhet avses den säkerhetsnivå som normalt krävs av finansinstitut som säkerhet för deras lån. Till följd av utredningen kan nivån på säkerheterna mätas som förlustandelen vid fallissemang (LGD) som är den förväntade förlusten i procentenheter av gäldenärens exponering med hänsyn tagen till belopp som kan återvinnas från tillgångar från säkerheter och konkursförfaranden. Följaktligen är förlustandelen vid fallissemang omvänt proportionerlig i förhållande till säkerheternas giltighet. I detta meddelande förutsätter en "hög" säkerhet en förlustandel vid fallissemang som understiger eller motsvarar 30 %, en "normal" säkerhet en förlustandel vid fallissemang på mellan 31 % och 59 % och "låg" säkerhet en förlustandel vid fallissemang som överstiger eller motsvarar 60 %. För närmare upplysningar om begreppet förlust vid fallissemang se Basel II-reglerna: International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards: A Revised Framework – Comprehensive Version, tillgängliga på <http://www.bis.org/publ/bcbs128.pdf>.

För låntagare där det inte finns några tidigare kreditupplysningar eller kreditvärdighet som baseras på en balansräkningsmetod, som för vissa företag med särskilda syften eller nystartade företag, bör basräntan höjas med minst 400 räntepunkter (beroende på ställda säkerheter) och marginalen kan aldrig bli lägre än den som är tillämplig på moderbolaget.

Kreditvärdighet behöver inte fås från särskilda kreditvärderingsinstitut, nationella kreditvärderingssystem eller de kreditvärderingssystem som används av bankerna för att återspegla andelarna fallissemang godtas ⁽¹⁾ också.

Marginalerna kan då och då komma att revideras för att ta hänsyn till marknadssituationen.

— Justering

En justering av referensräntan ska göras varje år. Basräntan kommer således först att beräknas på grundval av de IBOR-räntesatser för ett år som tillämpades under september, oktober och november året innan. Den basränta som således fastställs ska gälla från och med den 1 januari. Om inte annat följer av tillämpningen av nästa punkt beräknas referensräntan för perioden från den 1 juli 2008 till den 31 december 2008 på grundval av den IBOR-räntesats på ett år som registrerades i februari, mars och april 2008.

För att ta hänsyn till stora och plötsliga variationer kommer en justering dessutom att göras varje gång som genomsnittsräntan, beräknad på grundval av de tre föregående månaderna, avviker med mer än 15 % från den gällande räntesatsen. Denna nya räntesats träder i kraft den första dagen av den andra månaden efter de månader som användes för beräkningen.

— Diskonteringsats: Beräkning av nuvärdet netto

Referensräntan ska också användas som diskonteringsränta för att beräkna nuvärdet. För detta ändamål kommer i princip basräntan höjd med en fast marginal på 100 räntepunkter att användas.

— Denna metod kommer att träda i kraft den 1 juli 2008.

⁽¹⁾ För en jämförelse mellan de mest använda kreditvärderingsmekanismerna, se t.ex. tabell 1 i arbetsdokument nr 207 för Banken för internationell betalningsutjämning:
<http://www.bis.org/publ/work207.pdf>.